

Andrej Rape (www.dlib.si)

v Ljubljani. Leta 1920 je bil imenovan za mestnega, leta 1931 pa za banovinskega šolskega nadzornika. Upokojil se je leta 1935.

V pedagoški reviji *Popotnik* je leta 1920 objavil daljšo razpravo o vzgoji otroka od predšolske dobe do odraslosti z naslovom *Vzgoja v simfoniji življenja in vzgojni moment pri pouku z ozirom na našo državo*. Istega leta so učitelji ustanovili *Šolski list*, ki naj bi nadomeščal šolska berila. Rape je bil urednik za srednjo stopnjo osnovne šole (4. in 5. razred). Leta 1922 je uredil *Četrto čitanke*, ki je doživela več izdaj.

Pisal je mladinske spise v *Vrtcu*, *Zvončku*, *Slovanu* in *Vesni* ter izdal nekaj knjig: *Ukane Matjaževega Groge*, *Dane*, *Iz dni trpljenja* in priredil za mladino *Tisoč in eno noč*. Njegovi zbrani mladinski spisi *Mladini*

so izhajali med letoma 1909 in 1924. Uredil je prvi letnik revije *Naša bodočnost*, ki je imela podnaslov *List za šoli odraslo mladino*. Namenjena je bila mladini med 12. in 18. letom in naj ni izpolnila vrzel med revijami za mladino in revijami za odrasle. Vsebovala je štiri pesmi, dvanajst pripovednih spisov, poučne spise in rubriko *Pouk in zabava*. Rape je napisal pesem in več pripovedk. Med službovanjem v *Olševku* in *Smledniku* je ustanovil pevski zbor, v Ljubljani pa je deloval v zboru *Glasbene matice*, kjer je bil sedem let tudi predsednik.

Umrli je 11. septembra 1940 v Ljubljani.

Tatjana Hojan

Franc Pediček – 100

Rojen je bil 13. julija 1922 v Malečniku pri Mariboru. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je leta 1949 diplomiral iz pedagogike, filozofije in psihologije, 1965 pa doktoriral iz pedagoških znanosti. Med letoma 1949 in 1961 je poučeval psihologijo in filozofijo na ljubljanskih gimnazijah, nato pa se zaposlil na Visoki šoli za telesno kulturo kot profesor za pedagogiko. Pedagogiko je predaval tudi na Akademiji za glasbo in Akademiji za likovno umetnost. Bil je tudi pogodbeni sodelavec na Oddelku za pedagogiko Filozofske fakultete za predmet šolsko svetovalno delo. Leta 1967 se je zaposlil na Pedagoškem inštitutu pri Univerzi v Ljubljani, kjer je ostal do upokojitve leta 1992. Leta 2007 je prejel nagrado Republike Slovenije za življenjsko delo v vzgoji in izobraževanju.

Njegovo delo je zelo obsežno. Poleg samostojnih publikacij je objavil tudi številne razprave v slovenskih in tujih revijah. Zelo veliko je predaval staršem in vzgojiteljem v sklopu delavske univerze. Največ se je ukvarjal s šolskim svetovalnim delom, pedagoško teorijo in prakso, moralno, spolno in družinsko vzgojo, telesno vzgojo, mladinsko psihologijo, antropologijo in slovensko pedagoško terminologijo. Po upokojitvi je napisal štiri avtobiografske knjige, kjer je prikazal svojo življenjsko in poklicno pot.

Umrli je v Ljubljani 28. julija 2008. Leta 2010 je bil v Ljubljani ustanovljen Inštitut Franca Pedička z namenom, da razvija antropološko pedagogiko v duhu Franca Pedička. Leta 2013 je izdal monografijo Franc Pediček: slovenski pedagog.

Franc Pediček (www.dlib.si)

Tatjana Hojan

Slovenski učitelj – 150

List je pred 150 leti ustanovil in urejal aktiven slovenski učitelj Ivan Lapajne. Deloval je v pedagoških društvih, pisal v časopisje, napisal in prevedel več učbenikov in nekaj brošur. Po enoletnem službovanju v Idriji je leta 1872 postal vodja šole v Ljutomeru. Odločil se je za izdanje Slovenskega učitelja, ker je osrednji slovenski pedagoški časopis Učiteljski tovariš takrat urejal Matej Močnik. Ta je še vedno zagovarjal vpliv Cerkve na šolstvo, čeprav je že od leta 1869 veljal nov šolski zakon. Nemško usmerjeni učitelji pa so že začeli pripravljati svoje glasilo Laibacher Schulzeitung.

Lapajne je bil do leta 1874 njegov urednik in založnik, nato pa je dosegel, da je časopis postal glasilo Učiteljskega društva za slovenski Štajer.

V prvi številki lista je napisal sestavek Naš program, v katerem je opisal načrt uredništva in poudaril vlogo, ki jo ima list zaradi nacionalne diferenciacije. List naj bi bil neodvisen, zastopal naj bi interese slovenske narodne šole in zagovarjal pravice slovenskih učiteljev. Predvsem se bo zavzemal za slovenščino kot učni jezik v šoli. Med drugim je zapisal tudi: »Dober politikar čita politične časopise, dober kmetovalec poljedeljske, in dober učitelj mora čitati učiteljske ali šolske časopise.« Prispevek pa je končal z geslom: »Vse za narodno šolo in narodno omiko!«